

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un şir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce priveşte foaia
să se adreseze la: Re-
dacţiunea şi admini-
straţiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marţi, Joia şi Sâmbăta.

In nesiguranţă.

După zilele de îndoială şi sbatere generală, când sabia lui Damocle atârna deasupra tuturor, am avut, pentru un interval oarecare, nădejdea că se va curma în sfârşit vărsarea de sânge şi se va pune capet nedumeririlor, ce agitau lumea întreagă, cu zângănitul armelor şi cu veştile, mai mult sau mai puţin exagerate, ale mobilizărilor de pretutindeni.

Şi chiar în clipa solemnă, când guvernul turcesc nu avea decât să iscălească nota puterilor, totul a luat o întorsătură funestă. Junii turci s'au pomenit în ceasul al doisprezecelea, că vor mai bine o moarte glorioasă, decât o capitulare ruşinoasă, decât să renunţe la Adrianopol, cea mai strălucită perlă a imperiului otoman european.

Deodată s'a schimbat, ca prin farmec, totul; delegaţii puterilor şi-au depus mandatul şi conferinţa din Londra se dizolvă, incredinţându-ne încă odată, că intervenţia laudată a marilor puteri a fost şi de data asta un — pictus masculus.

Ostilităţile se vor reincepe la Ceatalgea; probabil *decurg* deja, când scriem aceste şire. Se vor prăbuşi alte câteva zeci de mii de luptătorii; se vor cheltui încă sume exorbitante de milioane, până ce beligeranţii se vor obosi cu totul în acest măcel, ce nu mai poate servi spre lauda veacului al XX-lea.

Ne aducem aminte de simpatiile generale, cu care Europa creştină a salutat gestul eroic al aliaţilor balcanici împotriva Semilunii păgâne. Şi azi, când biruinţele strălucite ar trebui să potenţeze încă aceste simpatii, ne pomenim, că ne-am schimbat cu totul, şi că nu mai putem crede în sfinţenia idealului, scris pe steagul aliaţilor balcanici.

Azi ne întrebăm cu oroare: sunt creştini oare bandele de tâlhari, cari au măcelărit cu așa cruzime copiii nevârstnici, femeile şi moşnegii neputincioşi? Şi luptă oare în numele principiului *național* aceste adunături, cari împuşcă cu miile pe bieţii Albanezi, cari n'au decât »greşala« de a ținea și ei la naționalitatea lor? Şi bulgarii — de altcum cei mai viteji și mai simpatici din această adunătură balcanică — dovedesc cu purtarea lor obraznică măcar un dram de bunăcuviință față de România, care le-a dat independența, bunăstarea și cultura lor de azi?

Răsboească-se înainte, cât le va plăcea. De-acum simpatiile Europei culte nu le mai au; marile puteri ar trebui să intervină, mai mult ca oricând, acum pentru a'i trezi pe acești descreețați beți de sânge. Albanezii și frații Macedo-români erau, ori-cum mai asigurați în existența lor, sub stăpânirea turcilor păgâni, decât sub aceea de acum a hoardelor pseudo-creștine.

Pe noi nu ne-ar privi toată afacerea, decât dela o distanță respectabilă. Dar ni-se pare, că deodată cu reinceperea ostalităților, începe a se aprinde văzduhul întreg, căci aierul mirosia și până acum a praf de pușcă.

Țeara-românească își va păstra demnitatea și nu va ceda nici iotă din justele ei competențe din dreapta Dunării. Rusia, cu aierul ei ipocrit de împăcuitoare, va ațîța și pentru mai departe focul fraților ei de sânge și aspirații (bulgarii sunt de altfel de rasă mongolică!) trimetându-le muniții și alimente, ceea-ce stârnește pofta de eșpanziune și a celorlalte mari puteri, cari și-au pus ochii și pe restul imperiului otoman aziatic: Siria și Arabia.

Rusia e instigătoarea acestei încăerări, ce poate urma în orice clipă.

Celealalte puteri folosesc și ele ocazia, de a pune mâna pe câte ceva, dar fondul *adevărat* al ostilităților e, că Rusia vrea să se răfuiească cu Austro-Ungaria respective cu Germania; elementul slav cu cel german.

Rusia e marea ipocrită, ce inspiră atâta obraznicie sătulețelor din Balcani, cari până ieri-alaltăieri nu erau decât sujete pentru foile umoristice.

Și tot ea vine și proteste lumea cu »sincerile« ei intenții de pace universală.

Situația cea mai grea o are, în împrejurările de față România, căci ea, e menită, să intretaie legăturile dintre colosul Slavismului dela Nord cu cei din Sud. Ea e aliata monarhiei noastre, ale cărei interese sunt tot atât de imperative, pentru a împedeca contovirea acestui dușman uriaș într'o singură masă, ce ar înghiți întreaga Europa răsăriteană, și de mijloc în cas de reușită.

Reinceperea ostalităților dela Ceatalgea înseamnă — credem noi — începutul unei conflagrații generale, cum n'au mai înregistrat de mult analele istoriei.

Ori cum ar fi, am dori să ne știm odată, la o parte.

N'am dorit războiul, căci ne-am dat seama de imenzele dezastre, ce rămân în urmă-i; dezastre ce nu se pot reface nici în câteva decenii.

Dar dacă situația e de așa, încât războiul e inevitabil — și noi credem, că *asa este* — nu ne vom retrage nici pentru un moment de a ne face datoria, ce o avem pentru țară și pentru tron.

Dar am vrea să trecem odată peste aceste zile ale *nesiguranții*, când se colportează atâtea știri exagerate și când sabia lui Damocle atârna deasupra noastră, agățată de un fir subțire, ce se poate rupe în orice clipă...

Invățătorii în contra ministrului de culte. Ziarul „Néptanítók Lapja“ ia o poziție foarte energică împotriva Ministrului de culte pentru proiectul despre plata învățătorilor. Critizează în modul cel mai aspru acest proiect, pentru că pe învățătorii confesionali, încă tot nu-i plătește după vrednicie. Pe lângă aceea maximumul plății la învățătorii de stat e când au 16 ani de serviciu, pe când la învățătorii confesionali când au 19 ani de serviciu, și astfel pe învățătorii cei mai bătrâni, cari au lucrat mai mult, îi pângubește anual cu 400, 600, 900 și 1200 cor. ceace nu poate să nu-i facă greviști și revoluționari. Iar în ce privește conduita de bună purtare, numai aceia pot să nădăjduiască urcarea plății, cari sărută cum s'ar zice mâinile inspectorilor scolastici, cea ce încă e o gravă nedreptate. Cere lecuirea acestor nedreptăți, ce se cuprind în proiect, căci în caz contrar „să poate întâmpla o adevărată revoluție între învățători, pentru pâinea de toate zilele“.

Propaganda rusească dintre ruteni. Opinia publică ungurească este din nou alarmată prin măsurile luate de autoritățile civile împotriva „propagandei rusești din nordul Ungariei“. Propaganda aceasta așa se vede, că se reduce deocamdată la încercările unora de-a părăsi credința gr-catolică ruteană și a trece la ortodoxism. Cu toate aceste autoritățile civile, în considerarea situației grave externe și a tinutei echivoce a Rusiei față de Monarhia noastră, au urmărit mai de aproape aceasta mișcare confesională, pe care o întesesc din Rusia. În zilele aceste au fost mai multe persoane suspecte prinse și duse în temnița procuraturii din Maramurăș, iar altele a fugit peste graniță între cari și agentul principal al ortodoxismului un anumit Alexă Cabaliuc, care a fugit în America.

Presa ungurească e adânc amărită de aceasta propagandă neautorizată, deși situația, la care a ajuns bietul popor rutean, explică toate. Poporul de rând e sărac, exploatat și nime nu-i e prețin. Nu trebuie să vină cineva din Rusia, ca să-l atâță, e destul, dacă cei de acasă îi zic, că nici preotul nu mai e al lui, acela e al statului, care îi ține și-l plătește. Iată ce zice Bud. Hir. despre agitatorii ruteni: „Le-au sugerat (agitatorii) că toată vina miseriei lor o poartă organele statului maghiar, cari nu numai i-au sugrumat limba, dar au suferit, ca jidanii cu crijele, iar boerii maghiari cu regularea salariilor să-l alunge din țară. Impotriva preoțimei gr.-cat. rutenești au iscodit acuze de cele mai odioase, că pentru bani și-au vândut limba și credința străbună. Preoții sunt agenții plătiți ai guvernului maghiar, cari au lipsit poporul de școli naționale și cari urmăresc scopul, ca pe ruteni să-i desnaționalizeze“.

Zicem și noi: Nu-i bine dacă preotul își pierde orice îndreptățire la numirea de „părinte“, ce i-a dat-o poporul și vicisitudinile vremii, căci, vezi, cum se resbună odată toate.

Dieceza Lugojului.

Instalarea Preasfințitului domn Episcop dr. Valeriu Traian Frențiu la 9 Febr. 1913.

În legătură cu Circularul nostru de dttul 8 Ianuarie 1913 nr. 55 în calea oficiilor protopopești îndreptat către oficiile parohiale, în care am lăsat să se publice Veneratului Cler și iubitului popor credincios al diecezei, actul solemn de hirotonire într'un episcop al Ilustrității Sale noului nostru Arhiepiscop diecezan, săvârșit la 14 Ianuarie 1913 în biserica metropolitană din Blaj — Balázsfalva

— de astădată cu multă bucurie vestim Veneratului Cler și credinciosului popor, că același Preasfințit Arhiepiscop și părinte cu d. 22 Ianuarie a. c. a notificat acestui ordinariat, că instalarea sa solemnă pentru ocuparea Scaunului său arhieresc o va ținea în biserica catedrală de Lugoj la 9 Februarie 1913 — și încă așa că deja în 8 Februarie, cu trenul de 6 d. m. va sosi la Lugoj.

Pentru-ca fii sufletești, pe cari grija divină i-a încredințat păstoririi părintești a Preasfințitului nostru Arhiepiscop, să se împărtășească de bucuria zilei de obște al instalării, pe când de-o parte am aflat de bine a dispune în Domnul, ca la centrul episcopiei să se facă pregătiri convenite pentru primirea călduroase ce datori ne simțim a întinde noului nostru Arhiepiscop, pe atunci de altă parte pentru parohiile diecesane dispunem ca:

1. Duminecă la 9 Februarie la sf. Liturgie fiecare preot punând părțica de pomenire, în sufletul său se ridice rugăciuni ferbinți, cerând dela Arhiepiscopul bunătăților vecinice, ca Arhiepiscopului celui ce prin instalarea sa va începe activitatea darului Spiritului sfânt primit în sf. Taină a hirotonirii, — să-i dea înțelepciune sfântă, tărie neclătită, paciință nebiruită, bunavoință nesăcată, mi-luire părintească spre îndreptarea dreaptă a celor încredințați grijei lui arhieresti, iară la sfârșitul liturgiei, tâlcuindu-să poporului credincios însemnătatea zilei să se cânte *doxologia cea mare „Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu“* sub durata căreia, să se tragă clopotele.

2. Pentru-ca să se înalțe însemnătatea zilei mărețe de instalare — prin aceasta invităm cu dragă inimă pe toți acei frați preoți, cari vor putea lipsi de acasă și prin tranșii pe credincioși, ca să se prezente la sărbătoarea înălțătoare.

3. După-ce prin instalare, Preasfințitul

FOIȚA.

O iarnă în munți.

Iubite Miltiade.

Ce năcaz, că n'am putut merge acasă pe Crăciun. S'ascult încă odată colindele rostite de copilași cu glasuri arginții! Să văd fața radioasă a micilor nepoți adunați în jurul pomului de Crăciun! Să fiu părtaș bucuriei părinților, cărora copiii le sunt unica mângâiere și comoara vie pe care o îngrijesc ca lumina ochilor! Să revăd și celelalte neamuri, cari în lumina blândă a sărbătorilor par desbrăcate de haina de lut și cași încadrate cu aureolă!

Nu știi! Parecă sărbătoarea Crăciunului străbate firea omenească, o înalță, o purifică, o metamorfozează. Așa că oamenii din netractable, asprii și morocănoși ce au fost mai înainte, devin de odată simpatici, maleabili; și în tonul lor, în gesturile lor, în toată înfașurarea ghicești suflu de gingășie de bunătate nefățărîtă, pornite din adâncurile tainuite ale sufletului. „Mărire întru cei de sus... și pe pământ pace“. Dacă vrei să te alegi cu impresiile cele mai plăcute, și să ai ideile cele mai bune despre oameni, cearcă să vii în atingere cu dânșii în zile mari și vei vedea, că nu este unul, să se fi desbrăcat cu totul de sentimentele ce-l înalță

pe om peste ființele lumii acesteia. Atunci erumpe cu putere elementară firea nefalsificată și delătură fardul minciunii convenționale, folosit în lumea de acum a formelor și aparențelor, menite să mascheze adevăratele tale simțiminte sufletești. Cu Iisus, pruncul ceresc, nu poți fi decât sincer și nu poți decât să te apropii de naivitatea copilărească, care nu ascunde nimica, îți dă inima întregă și te cuprinde cu toată căldura sufletului curat și nevinovat. Iată motivul pentru care îmi place așa de mult să fiu acasă între ai mei, mai ales pe sărbătorile mari, cum e și Moș Crăciunul, moșneagul alb, preținul copiilor. Cum am zis în aceste zile toți sunt comunicativi și sinceri; dar cu deosebire neamurile! Deși vor fi chiar și între ele ici colea mici neînțelegeri, acestea dispar numai decât ca negura în fața soarelui vecinic: Iisus, din Vifaim. Cel ce pricepe deci ce va se zică preținie sinceră și dragoste adevărată, va pricepe și regretul meu, că ōst an n'am putut să mă duc acasă la scumpii mei, cari m'au invitat la vatra caldă familiară, unde sufletul a simțit mai întâiu mângâierile unei mame, care a fost și numai este.

Gândul la ai mei, ce mă stăpânește și farmecă în aceste clipe, îmi revocă, ca totdeauna, cu putere magică și locurile sfinte ale copilăriei fericite, ce pentru mine ca să mă folosesc de cuvintele scripturii — sunt al doilea tată și mamă, frați și surori. Și

nu e nici o exagerare când le dau astfel de atribute. Nu! Încă odată nu! *Ele* mi-au vorbit cu farmecul și poezia lor despre Ziditorul lumii, *Tatăl tuturor*. Pe paginile lor am cetit scrise cu litere de aur faptele mari ale lui Dumnezeu. În ele am admirat, ca într'o oglindă uriașă și curată ca cristalul, reflexul calităților Sale fermecătoare, a căror curcubeu schinteiează într'o varietate înfinită de culori, cu nuanțele cele mai delicate și mai fine. Petrecând în mijlocul lor am învățat a cunoaște puterea înfinită alui Dumnezeu, pe care ț-o dovedește între altele atât de intuitiv orcanul și furtunile, ce culcă la pământ codrii întregi. Acolo am priceput înțelepciunea, care a statuit tuturor ființelor, și celor mai neînsemnate, legi dela cari nu este abatere. Acolo Bunătatea, care se îngrijește, ca în natură să se găsească pururea de toate ca într'o magazie imenză. Acolo și Frumseța, despre care abia dacă avem o idee palidă, când contemplăm haina albastră a ceriului nesfârșit, sămănată cu țintele de aur ale stelelor. Cu un cuvânt naturii aceleia frumoase ca în povești ti datoresc eu toată dragostea ce o am față de Dumnezeu.

Gândul ce mă poartă pe aripile lui iuți la locurile copilăriei, mă chinuște acumă cu atât mai vârtos, cu cât chiar numai Crăciunul trecut mi-a fost lăsat în suflet impresii fermecătoare, dându-mi prilej, să admir natura în dricul iernii. Va se zică

nostru Arhiereu în deplină putere devine în legătură de cap și părinte al diecesei, și așa este datorința noastră de fi ca prin rugăciunile noastre să concurem la ușurarea sarcinilor de păstorie — de aci încolo la serviciul divin unde este prescrisă pomenirea Arhierelui, — să se pomenească „Preasfințitul nostru episcop Valeriu“.

Onorați Frații preoți cari doresc să ia parte la actul instalării Ilustrității Sale Domnului episcop, să se înștiințeze la Oficiul diecezan până în 5 Februarie 1913 pentru a face dispozițiunile de lipsă.

Lugoj din ședința consistorială ținută la 23 Ian. 1913 st. n.

Dela Ordinariatul gr.-cat. de Lugos.

Ioan Boros,
vicar capitular.

Băncile și Asociațiunea.

II.

Apel către toate băncile.

Onorată Direcțiune,

Credem că cunoașteți activitatea ce o desfășură „Asociațiunea“ pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru. Știți desigur și aceea, că mijloacele materiale ce stau la dispoziția însoțirii noastre culturale, sunt așa de neînsemnate, încât numai eu mari greutăți își poate îndeplini misiunea.

Datoria tuturor cărturarilor și tuturor institutelor noastre financiare e, să vină în ajutorul „Asociațiunii“, înscriindu-se printre membrii ei și lucrând în cadrele ei pentru luminarea poporului.

Trebuie să constatăm cu multă părere de rău, că o parte a cărturarimii noastre și a băncilor nu-și împlinesc această datorie față de neam.

De aceea ne permitem să facem un nou apel către toți Românii de inimă și înzestrați cu cunoștința națională, să binevoiască a intra în șirul membrilor „Asociațiunii“.

În special rugăm on. Direcțiune să înscrie banca ce o conduce, fie ca membru pe viață (cu taxa de 200 Cor.), fie ca membru fondator (cu taxa de 400 Cor.) al „Asociațiunii“ și să îndemne pe toți funcționarii să se înscrie fie ca membri ordinari (cu taxa de 10 Cor. anual), fie ca membri ajutători (cu taxa de 2 Cor. pe an).

Membrii fondatori, pe viață și ordinari ai „Asociațiunii“ primesc gratuit revista „Transilvania“, iar membri ajutători primesc zece broșuri și un Calendar din „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

De mai mulți ani s'a înființat la Asociațiune un fond cultural al băncilor, cu scopul de a sprijini propaganda economică a „Asociațiunii“.

Acest fond, însă, a fost uitat de băncile noastre, așa că nu arată nici un spor.

Vă rugăm deci, să binevoiți a vota în fiecare an, din cvota filantropică a băncii D-Voastre o parte pentru fondul cultural al băncilor, administrat de „Asociațiune“. Dacă toate băncile noastre îl vor alimenta regulat în fiecare an, acest fond va da un nou avânt, nu numai „Asociațiunii“, ci, în genere, înaintării noastre culturale.

În nădejdea, că nu veți da uitării instituțiunea noastră, îndeplinindu-Vă astfel o datorință națională, Vă rugăm să primiți încredințarea deosebitei stime, ce Vă păstrăm.

Sibiu, 5 Ianuarie 1913.

Andrieu Bârseanu m. p., O. C. Tăslăuanu m. p.,
prezident. secretar.

Corespondințe.

Un frumos prasnîc cultural în comuna Ardan.

În nrul 136 dela 31 Decembre 1912 sa publicat în „Unirea“ la rubrica „Pentru cultura poporului“ circulara părintelui protopop al Bistriței Georgiu Stanciu.

Această circulară „Unirea“ a reprodus-o pentre de a da un demn și altora, cea ce o și avut efectul său, căci în un număr următor tot în „Unirea“ prin o corespondință din afară acel circular a fost apretiat cu unele mici obiecțiuni.

Din aceste scurte apretieri publicate în „Unirea“ am conchis că circulara aceasta nu e un lucru important, care ne arată o cărărușă nouă, pe care să pășim și să propagăm cultura poporului, după un plan foarte bine chibzuit și ușor de executat. Interesându-mă de această afacere am luat parte și eu la prelegerea populară care s'a ținut la 26 Januar 1913 în comuna sub munteană Ardan din tractul protopopesesc al Bistriței, despre a cărui decurs grăbesc de a vă trimite acest scurt raport.

Sfânta slujbă s'a început cu ceva mai de timpuriu ca de regulă și la sfârșit s'a spus poporului care a asistat la biserică în în număr foarte mare, cumcă să va ținea o prelegere populară pentru el de o deosebită importanță, la carea e de lipsa ca se ieie parte cât de mulți inși și că la aceste vor veni preoți, învățători, inteligință și popor din comunele Bârla și Șoimuș.

La orele 11 a sosit din comunele Bârla, Șoimuș și alte comune învecinate, preoții, învățătorii și întreaga inteligință din acele sate apoi o mulțime de țărani toți

atunci, când s'ar părea, că prezintă pentru om mai puțin interes. Au nu se închid iarna cu toții în casă și meditează melancolic la vâpaia focului din cămin?

Nu mă pot răhda să nu redau aceste impresii, cari îți vor prezinta tabloul iernii la noi în munți. Știu că tot drumul dela gară până acasă, percurs în sborul cailor sirepi în o sanie ușoară ca fulgul, n'am făcut altceva, decât m'am uitat acuși în dreapta drumului, acuși în stânga, admirând frumusețile clasice ale peisagiului ce-mi fura privirea.

Brazii, voinicii codrurilor, cari chiuiu când e furtună și se iau la harță cu vijelia înfruntându-i furia, erau îmbrăcați în hermelina cea mai fină de zăpadă, de nu li se vedea podoaba verde. Pretutindenea numai mantale albe cu păr moale ca puful, cari mi-i infățișa pe voinicii mei, ca pe toți atâția oaspeți ai lumii polare, veniți din depărtările ghețoase cu mulțime mare de pagii drăgălași: (brăduleții dela poala lor) îmbrăcați ca prințisorii din familii regale în același veșmânt strălucitoriu. Ce tablou fermecător! Eram încântați! Trebuie să fie ger foarte mare să poți vedea ceva asemenea, și din fericire aveam parte de el din belșug căci ne înghețaseră deabinele fața și țurțuri de ghiată se așezaseră pe bărbile și mustățile soților de drum. Dar nici că-i pasă cuiva! Erau însuflețiți de frumusețea orbitoare a peisagiului, pe care numai Dum-

nezeu cu penelul său vrăjit îl poate zugrăvi. Că noi bieții muritori eram ca și fermecați, nu e nici o mirare. Dar că bietul soare, care în viața lui multiseculară multe a mai pățit și a văzut, să-și fi eșit din minți, asta nu mi-ași fi putut-o închipui nici când. Înholba la ochi de-ți era mai mare dragul. Parecă n'ar mai fi văzut de când este el așa ceva. Părea și el învins de frumusețea candidă a codrilor de brad și ca pe niște copii dragi îi desmerda moșneagul de-ți râdea sufletul. Sub sărutările de foc ale acestui mag brazii parecă se înviorau și deșteptau la viață nouă. Haina lor imaculată îmbrăca strălucire nouă. Schinteia în mii de culori, scăpăra strălucirea. Milioane de raze, fulgere de lumină și un roiu întreg de puncte de aur se amestecau, se alungau, se învârtejau pe mantia lor regală de-ți lua vederea și rămâneai gură cască... Numai acuma am priceput, că și bătrânii pot face nebunii, când sunt amorezați. Și amorezat deabinele era soarele!

Aceste frumuseți se desfășurau, pe un fond ce se potrivea de minune cu tabloul fermecător zugrăvit de mine așa de spălăcăt. Toată întinderea vastă, pe care erau sămănați brazii, era albă ca zahărul cel mai fin și mai curat: un lințoliu nesfârșit. Pe unde îți rătăcea privirea nu vedeai altceva decât platouri albe, albe, cari resfrângeau razele soarelui ca tot atâtea fășii și mănunchiuri puternice de lumină, de-ți făcea im-

presia, că soarele s'a multiplicat pe sine la infinit în fiecare firicel de zăpadă. Cu adevărat o feerie pe care nu e în stare să-ți zugrăvească nici un pictor, fie el cât de iscusit, și studieză el cât de mult toate detaliile. Căci natura variază în fiecare minut, în fiecare clipă; și are sute și sute de fețe și nuanțe mici și delicate, cari atârnă dela atâtea și atâtea cauze neobservate de noi.

Și închipuiți, că panorama aceasta ține dealungul drumului întreg, care cum știi se prelinge prin o vale strâmtă închisă între două șiruri de munți. Ea îți face impresia unui drum triumfal, împodobit pentru primirea te miri cărui învingător fericit, care a câștigat trofee în războaie crâncene. Și fiindcă, ori unde la munte, dealungul drumului se deschid alte și alte văi, tăiate în coasta dealurilor, îți poți închipui că în sborul sanii ușoare descopeream alte și alte frumuseți, fiecare cu farmecul său propriu, cu notele și liniile sale specifice, pe cari mai iute le poți gusta decât exprima. Ca întrun caleidoscop se perândau aceste priveliști și sburau înapoi, pe când noi sburam înainte, repede, repede, ca niște ființe, pe cari nu le muncește nici un gând sau preocupare mai serioasă. Nici un zgomot nu ne turbură gústarea farmecului frumuseții senine, numai murmurul Putnei sburdalnice, care de astă dată își murmura cântecul numai în surdina sub vălul său de ghiată; poate anume să nu ne turbure visul fericit. (Va urma).

îmbrăcați în baine sărbătorești, cu saniile împodobite frumos cu covoare țâsute pe ales, cu arcuiri de brad și cu mulțime de steaguri miciuțe de hârtie, în diferite colori.

Mulți dintre domni și domnișoare purtau costume naționale.

După o scurtă vorbire de introducere, președintele adunării Onor. Ioan Baci preotul Șoimușului deschide ședința, iar d. învățător Ioan Isaiu ca notar, citește protocolul ședinței de constituire, ținută a treia-zi de Crăciun în Șoimuș.

Președintele dă cuvânt d-lui Grigore Șuten învățător în Bârla, care vorbește despre însemnătatea și scopul acestor întruniri și arată în termeni foarte pătrunzători și pe înțelesul poporului că „Luminiișul cultural nu are alt scop decât acela ce zace în inima tuturor bărbaiilor noștri luminați și cu tragere de inimă către poporul din care fac parte și la care, ca conducători firești îi voesc numai binele, adică luminarea și cultura poporului“.

D. Ioan Baci preot, vorbește aproape o oră întreagă despre însemnătatea „Asociațiunii“, despre credință, despre învățatură și diligență și e ascultat cu foarte mare interes.

D. Grigore Șuten se ridică a doua-oră și vorbește despre patima beției dovedind cu date statistice toate relele ce provin din beție nu numai la poporul nostru, ci la toate popoarele din lume ce sunt cuprinse de aceasta plagă afurisită.

Numărosul public de față a ascultat cu viu interes aceste vorbiri resplădind pe vorbitori în nenumărate rânduri cu furtunoase aplause.

Listele cu înscrierea membrilor ajutători la „Astra“ neînd încă deplin completate a rămas de a să susțerne mai târziu pe calea oficiului protopopesc la despărțăminte.

Se alege disertați pentru ședința următoare ce să va ținea în parohia Bârla la 16 Februarie a. c. d-nii Teodor Oltean preot și Pompeiu Bojor învățător în Ardan. Președintele mulțumește celor de față pentru-că s'au prezentat în număr atât de frumos și înch zând ședința invită adunarea de a merge la sfânta biserică — la vecernie — apoi la prânz comun și în urmă la petrecere.

După-ce s'a terminat prelegerile populare, am mers la sfânta biserică, unde părintele Nicefor Buta din Friș a oficiat vecernia.

Biserica e foarte spațioasă și atât păreții cât și boltitura precum și fruntariul sunt zugrăvite de părintele Ioan Baci din Șoimuș.

După-ce am eșit dela vecernie ne-am reintors la școală, un imosant edificiu cu etagiu și în sala nr. 2 ne așteptau mesele acoperite cu de-ale mâncării, la Banchet fiecare familie a fost cu provizia sa proprie, fiecare a fost îngrijat pentru sine și astfel nu a fost spre greutatea nimăru.

În decursul banchetului au rostit vorbiri frumoase părintele Ioan Baci, protopopul Bistriței George Stanciu, spunând între altele:

Vedem că poporul din Ardan și a ridicat o frumoasă biserică, o școală impunătoare și susține doi buni și harnici învățători. Deci să-i dorim acetui popor viguros progrese cât de strălucite pe calea culturală!

A urmat petrecere populară foarte animată.

Dupa acesten toți neam depărtat către caminurile noastre fie care cu un plăcut suvenit dela această convenire socială și cu dorința de a ne vedea la Bârla pe ziua de 16 februar a. c.

Raportorul.

Reviste.

Diferendul româno-bulgar. În tratativele româno-bulgare s'au ivit momente noi. După știrile mai nouă România șa formulat nouă pretenziuni, cari în cercurile bulgare au făcut o impresie penibilă.

România pretinde anume, ca Bulgaria să abzică în favorul ei de teritorul ce se întinde dela Turtacia până la Balçic. Va să zică nu numai Silistria o cere acum, ci pretinde și predarea orașului Turtuacia care e în depărtare de 20 mile dela Silistria spre vest.

Mai pretinde România, ca Bulgaria se asigure drepturi naționale și autonome pe seama macedo-românilor, cari vor fi incorporați la Bulgaria.

Presa bulgărească scrie inversunat împotriva acestor noi pretenziuni române și zice, că nu se va afla bărbat de stat bulgar care se cuteze a cere încuviințarea lor în dieta din Sofia.

În România altcum nu cred în reușita favorabilă a tratativelor româno-bulgare și s'au luat toate măsurile pentru mobilizare.

Războiul balcanic. Guvernul turcilor tineri au dat deja răspunsul la nota Marilor puteri. Nota e ținută în termeni domoli, Turcii sunt aplicați a încheia o pace cinstită, de Adrianopol însă carele e oraș sfânt și de insulele egee nu abzic.

În urma acestora bulgarii au luat toate măsurile pentru reînceperea ostilităților. Din Sofia s'a dat ordin generalisimului Șavov la Ceataljea să întrerupă armistițiul. După unele știri mai nouă războiul ar fi erupt deja din nou.

Grandomanie bulgărească. Ca un specimen de grandomanie reproducem următorul pasaj din »Vecerna Posta« ce apare la Sofia: »Așa ne zic ca să cedăm pretenziunilor românești, pentru-că altcum erumpe războiul general. Dacă ni-ar fi fost teamă de războiu general nici cu Turcia nu ne încăeram. Dacă România și pe

mai departe vorbește în tonul acesta cu noi, îndată ce vom avea mână liberă vom intra în România și în București le vom dicta pacea. Soldatul bulgar, țaranul bulgar sunt oameni liberi, știu pentru ce să bat. Țaranul român e rob, ușor o isprăvim cu el. Ba îndată ce vom ajunge la granițele României soldatul român va veni cu noi împotriva asupritorilor lui a boierilor. Și atunci vom creia România cea nouă liberă, România țaranilor.« Ce iute își pierde ecuilibrul un popor micuț pe urma unor biruinți ușoare!

Autonomia mănăstirilor din muntele Athos. Delegații dela Londra au declarat mănăstirile dela muntele Athos de autonome, punându-le sub jurisdicțiunea patriarhului ecumenic și sub protectoratul marilor puteri.

Muntele Athos și până acum se bucura de anumită independență și prerogative, pe cari în alt loc turcii nici-decum nu le-ar fi îngăduit.

Încă pe vremea lui Constantin-cel-mare, era acolo o adevărată lume de anahoreți. Anahoreții în veacul IX. s'au adunat în mănăstiri, iar în v. X. Athanasiul Athonites le-a prescriș și anumite legi. Acum sunt în muntele Athos, 7000 de călugări baziliți și anahoreți, în 20 mănăstiri, 250 căsi mai mici și 150 schituri. Sunt adunate acolo și comori foarte prețioase, însămnate mai ales din punct de vedere științific.

Muntele Athos se află în partea răsăriteană a peninsulei Chalcidike. E sub suveranitatea Turciei. Să ține de vilajetul Saloniki. Puterile încă n'au hotărît nimic cu privire la Saloniki. Logic ar fi fost, că cine va căpăta vilajetul Saloniki, — fie acela bulgar, sârb, grec sau turc — să capete și muntele Athos. Dar ce să întâmplă? Munthele Athos devine autonom, și fiindcă e impopulat de călugări, formează un mic stat bisericesc.

Natural, aici a lucrat mâna Rusiei. Dintre călugării de aici, mai mult de 6000 sunt ruși și fiindcă Rusia, n'are drept să cuprindă acest ținut, să fie a puterilor ortodoxe din Balcani, încă nu i-ar plăcea, a mijlocit să se facă din muntele Athos, un mic stat bisericesc rusesc ortodox în Balcani. Doar și patriarhul ecumenic, care de acum va avea iurisdicțiune asupra republicei celei noue, încă e sub influința rusească.

Noutăți.

Cătră cetitori. *Rugăm stăruitor pe abonații noștri, să binevoască a grăbi cu achitarea abonamentului. Mai ales rugăm pe domnii restanțieri, ca să-și achite restanțele, căci speșele ce le avem zilnic, sunt uriașe. Noi am adus toate jertfele câte le-am putut, așteptăm ca buțăr preoțimea să ne sprijinească, căci doară interesele ei le apărăm în primul ziar.*

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserica gr. cat. din Ticușul român a dăruit; Ioan Cărlan din Ștena 1 clopot în preț de 160 cor., D-l George Toflan not. Ticușul rom. 1 Evanghelie legată în piele roșie à 25 cor. Din colecta dela mai mulți credincioși din țe sa cumpărat 1 rând de ornate negre à 90 cor. 1 rând de ornate de liturgie 60 cor., 1 Apostol legat în piele 22 cor., 1 potir à 70 cor., 1 cruce de mână 14 cor., 1 candelă 46 cor. D-l Nicolae Neagoe și st. soție din Vistea inf. au donat 1 Chivot à 36 cor. 1 cădelniță à 20 cor.

Bunul Dumnezeu să-le răsplătească în sutit și în miit faptele acestea nobile. Ticușul rom. 25 ianuar 1913, *Victor Stoicu* preot. *Ioan Șmoing* c. prim.

Membru onorar. Adunarea generală a Societății de muzică și cântece din Caransebeș, ținută în 1 Sept. 1912, a ales pe maestrul nostru de muzică *Jacob Murășan* de membru onorar. *Diploma de onoare* sosindu-i în zilele acestea i-a fost predată de numeroșii săi pretini și stimatori în cadrul unor festivități familiare cari l-au surprins vădit plăcut pe iubitul nostru magistru. Ii trimitem și noi felicitările noastre.

Academia populară din Blaj. Măne Duminecă în 2 Februarie la 5 ore seara se va ținea serata Academiei populare cu următorul program:

1. „Domnișoara studentă” monolog predat de dșoara Otilia Pop.
2. „Urmele romanilor în Ardeal” conferență de dl Augustin Caliani.

La urmă se vor arăta multe chipuri luminoase ilustrând viața și istoria romanilor, precum și obiecte din epoca romană, păstrate în muzeul de arheologie din Blaj.

Pentru apărarea patriei. D. George Cantacuzino președintele Senatului român, pe lângă suma de lei 100.000 dăruită în scopul formării unei secțiuni de ambulanță pentru îngrijirea răniților și pe lângă suma de lei 25.000 dăruită pentru cumpărarea unui aeroplan militar, a mai dăruit acum în urmă încă 100.000 lei pentru cumpărarea unui submarin necesar flotei militare române.

Toți funcționarii poliției din Galați au dat leafa lor pe o zi pentru sporirea fondului flotei naționale. În același scop toți funcționarii serviciului sanitar din acel oraș au făcut la fel. D. contra admiral Eustatîu a colectat suma 12.765 lei. Baronul de Ilfov a deschis în același scop o listă de subscripție pentru fondul flotei naționale. De asemenea au fost deschise liste de subscripție în același scop de cătră facultățile din București.

Mișcare pentru biserica națională slovacă. Slovaci luterani din nord s'au organizat pentru înființarea unei biserici naționale. Unele protopopiate vreau să se rumpă de biserica evanghelică, formând o superintendență a parte, cu caracter național slovac. Dorința aceasta a lor să ba-

zată pe împrejurarea, ca Sârbii și Românii își au bisericele lor naționale. Slovaci sau întrunit la o conferință în Zolna și aici au atăcat foarte aspru noul proiect sinodal mai ales în ce privește uzul limbii slovace, disciplinarea preoților și învățătorilor, precum și aprețirea activității patriotice.

Pavlik transferat. Cu prilejul demonstrațiilor opoziției, Francisc Pavlik, șeful poliției a avut un rol foarte ingrat. Mai târziu era vorba, ca el să ajungă șeful g. rdei parlamentare. Un ordin scurt anunță acum, că Pavlic e transferat în cercul al IX și în locul lui a fost numit un altul.

Vezuvul în fierbere. Din Neapol să anunța că Vezuvul este din nou în fierbere. Alaltăieri noapte a început să fumege pe mai mulți crateri, din care cauză o mare parte a populației din apropiere a petrecut noaptea sub cerul liber.

Incassările taxelor vamale în Romania. Ministerul de finanțe român a încasat următoarele taxe vamale: Pe decada I a lunii Ianuarie s'a încasat din taxele vamale suma de lei 795,189.40; din taxele de port s'a încasat suma de lei 45,522.85 și din taxele fondului comunal suma de lei 86,455.40.

Total: lei 937,168.65.

Iezuiții și telegrafia fără fir. Iezuiții din Graz și-au aranjat stațiune de telegrafie fără fir. Ministrul de comerț a ordonat însă, că nu se pot înființa stațiuni de acestea fără permisiunea sa. În legătura cu aceasta opreliște șeful iezuiților din Graz, spune următoarele: De-o vreme mai îndelungată studiez electricitatea aerului. Pentru acest scop, am încercat experimente de pe turnul bisericii St. Paul, în legătura cu laboratorul de fizică de aici. Experimentele erau foarte reduse, căci curentul abia să putea estinde la 20 kilometri. Stațiunea ce aveam de gând să o aranjez în cetate, ar fi fost mai puternică și spre acest scop am și cerut permisiunea ministrului. E evident dar că stațiunea de până acum nu este decât un experiment științific, ce nu putea să intre în legătură cu centre mai îndepărtate și astfel nici cu Roma sau cu Malta, după cum prevede opreliștea ministerială.

Advocat nou. Dr. Emil Breda, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațială în Diciosănmărtin, în localul băncii „Vulturul”.

Femeia model (în șir alfabetic). Ce cer azi bărbații dela o femeie? Iată ce: Să fie amabilă, bineeducată, credincioasă, drăguță, econoamă, frumoasă, grațioasă igienică, iubitoare, lucrătoare, modestă, nobilă, onorabilă, punctuoasă, religioasă, simpatică, tainică, utilă, veselă și cu ... zestre mare! („Bobărnaci”.)

Cursele aeroplanelor rusești recunoscute în Țara-românească. De-o vreme încoace, zările dincoace și dincolo de Carpați anunțau apariția de aeroplan de asupra diferitelor orașe din România. Acum s'a stabilit în mod neîndoios, că aeroplanele ce au fost văzute în timpul din urmă la Galați și Focșani veneau din Rusia.

Ele au urmat drumul Hanul Conachi—Galați—Nămăloasa—Focșani.

Scopul acestor vizite n'a fost altul decât că Rușii să descopere și să știe ce mișcare militară se face pe linia întărită Focșani—Nămăloasa—Galați.

Crecii încălcă drepturile statului român privitor la mănăstirile românești dela muntele Atos. Din București se anunță, că superiorul mănăstirilor românești dela Muntele Atos aflându-să în Capitală a comunicat Metropolitului-primat că autoritățile grecești au luat la Atos unele măsuri ce încălcă drepturile statului român. În urma acestui demers, Metropolitul-primat a intervenit la ministrul Cultelor, cerând ca guvernul să tracteze cu statele Balcanice și asupra respectării drepturilor bisericilor românești dela muntele Atos.

Demonstrațiile sufragetelor la Londra. O deputațiune de sufragete s'au prezentat înaintea Parlamentului cerând să vorbească cu ministrul Lloyd George. Acesta refuzând să le primească, deputația n'a vrut să se retragă și a avut un conflict cu poliția, mai multe instigătoare au fost arestate. Întru'n cuartir vecin cu Parlamentul englez, multe ferești au fost sparte, făptuitorii fiind arestați de poliție. Se crede, că vor izbucni alte excese.

O păreche boi 2 coroane. În senmpetea de azi s'a făcut și un astfel de târg. Un proprietar din Săcuime cu avere de 200.000 cor., datorea unei bănci din Târgul Murășului 3000 cor. Neputându-și regula la timp aceasta datorie a fost dat în judecată și i-sau pus sequestru 19 vite cornute, toate uneltele economice și mobilele din casă prețuite toate în 16.000 cor.

Rugările proprietarului debitor de a să amâna termenul licitării nu au fost ascultate și așa banca a ținut licitarea.

Nefiind licitanți un funcționar al bănci creditoare a cumpărat cu 35 coroane zi *Trei zeci și cinci coroane* toată averea mișcătoare prețuită în 16.000 coroane.

Sub conducerea executorului de la judecătoria din Târgul Murășului pe lângă observarea formelor legali s'a licitat o *păreche boi cu 2 coroane, un plug de fier cu 10 fileri ect.*

Din aceasta procedură neumană apare în celea mai triste colori tendințe unor anumite bănci înființate din interes personal, de a sugruma pe bieții țărani cari au avut nefericirea de-a apuca în ghiarale lor...

Posta Redacțiunii.

I. M. în A. Da este adevărat. Societatea de credit și economii „Vulturul din Sănmărtin”, ne-a returnat foaia.

Mai multora. Am primit reclamările; am luat măsuri, ca espediția să se facă la timp și regulat.

Dela direcțiunea oficiului postal din Cluj.

Comunicat.

Pentru cazul, când să trimit la postă mai multe scrisori de odată, dela postă să eliberează anumite cărți de trimitere, format mai mare sau mai mic. Acestea cărți de trimitere, cu deosebire se recomandă acelor cari, trimit deodată — mai mult de douăzeci bucăți — epistole recomandate, ori pachete, pe cari, încă de acasă, le induc în cartea de trimitere, iar la postă, prin sigilul oficios să adeverește numai primirea lor, și nu trebuie să aștepte atâta după recipis.

Cum trebuie folosite acestea cărți de trimitere, oficiul postal din orice loc, e obligat să deie îndrumările de lipsă.

Să pot căpăta la ori ce oficiu postal. Celea mai mari, costează 70 fil., iar celea mai mici 50 fil.

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culți.

de
ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de
EMIL TATAR.

(Continuare).

Nu vreau să zic prin aceasta, că imoralitatea ostașilor a fost singura cauză a înfrângerii rușilor și francezilor, dar atâta e sigur, că între alte cauze de frunte, un loc însemnat îi compete și ruinei trupești și sufletești a armatei. — sau cu un cuvânt imoralității.

Bărbații cei mai buni ai popoarelor din Europa au înțeles pericolul grozav, care amenință cu ruină totală pe indivizi și popoare întregi. La apărarea omenimei contra tuberculozei și alcoolismului se adaugă și lupta contra monstrului senzualității. Lucrul cel mai de căpetenie în această luptă — prin care se pune bază întregii acțiuni e: luminarea oamenilor; dacă vrem să ducem o luptă cu nădejdi de izbândă, trebuie să cunoaștem dușmanul.

Totdeauna mi-am dat seama, ce dușman temut e pentru omenime senzualitatea. Dar m'am convins mai bine, când am studiat chestiunea cu toată seriozitatea și temeinic. Omul trebuie într'adevăr să se înfiore, când cetește în cărțile medicilor, că: „In ziua de azi se poate mulțumi numai întâmplării norocoasă, că o fată din familiile cele mai cinstite, să nu se invenineze și să nu se nefericească prin căsătorie“. (Dr. Kornig.)

Scopul ce m'a condus la scrierea acestei cărți e: luminarea tinerimei culte, ca acela care duce o viață curată — tesaurul cel mai scump din lume — să o știe prețui, iar care e cuprins în vârtejul păcatelor. În sclăvia senzualității, acela să rumpă lanțurile păcatului și să se facă om sănătos și liber!

Am căutat în literatura noastră și trebuie să mărturisesc, că stăm încă foarte departe de a avea o lucrare, care să serviască de îndreptar, tinerimii în lupta contra senzualității.

Dacă unii preoți ori crescători se ocupă cu chestia aceasta o tractează de regulă numai din punct de vedere moral. Dacă o tractează medicii cu atât e mai unilaterală lucrarea lor; ei văd numai trup, sănătate morb. iar binele moral nu-l iau de loc în considerare.

Eu mi-am propus să luminez chestiunea din toate punctele de vedere. Mă provoc la legea lui Hristos, la mintea sănătoasă, întreb știința medicală, ca aceste să ne răspundă, să ne spună, ce trebuie să ținem despre plăcerile trupești și despre viața curată. Dacă nu voi putea să-mi ajung scopul, adevărat să luminez chestiunea în întregimea ei, vina cred, că nu o port eu, după ce străbat pe o cărare cu totul neumblată. Ba nici în literatura cea uriașă a germanilor nu cunosc o carte chiar de tot potrivită scopului acestuia.

Vor cugeta uni: e lucru gingaș a tracta chestia aceasta; da, și eu recunosc, că mă ocup de o chestie foarte delicată; dar întreb, este oare semnul iubirii de aproapele, ca numai pentru o rușine falsă și rău înțeleasă să nu apărăm de primejdiile celea mari tinerimea noastră. nădejdea și lumina ochilor ori cărui popor?

Sunt unii moralisti, cari cred, că și-au împlinit conștiințios datorința, când prin câteva fraze goale au atras atenția tinerimii asupra periculelor mari, pentru că — vezi Doamne — chestia e foarte gingașă! Alții apoi sunt de părere, că lucrul cel mai cuminte e să tăcem, tăcerea peștelui, să nu tractăm de loc despre păcatele trupești, ca nu cumva prin vorbele noastre numai să stricăm. Mie nici de cum nu imi intră în cap, cum ar putea să fie neștiința, apărătorul cel mai bun contra păcatelor senzuale; din contră părerea mea este, că un tinăr, care s'a cufundat în vârtejul păcatelor s'ar fi îngrozit de primejdia în care s'a aruncat, dacă cineva, din bună vreme l-ar fi arătat afunzimea abisului.

Cu deosebire sunt defectuoase cunoștințele tinerilor despre căsătorie. În școlile normale nu se poate propune mai pe larg căsătoria, fiindcă băieții tot nu pricep. Apoi ar fi prea de timpuriu a vorbi copiilor despre astfel de adevăruri și cunoștințe, cari li vor obliga numai peste mai mulți ani. În școlile civile și medii de multeori numai ating adevărurile despre căsătorie.

În academiile și universitățile religiunea durere, dar nu se propune; astfel se întâmplă, că tinerii cunoștințele despre căsătorie și le câștigă din romane, sau din cărți mai rele și decât romanele. Într'adevăr te cuprinde greața, când vezi, ce idei au unii despre căsătorie! Pe când după placul lui Dumnezeu ce sublim și ce important e statul căsătoriei. Din demnitatea înaltă a căsătoriei se explică în rândul prim datorința de a trăi viață morală. Nu aflu așadar nici un motiv, care să mă oprească să nu vorbesc despre căsătoria acelora, cari peste 2—3 ani de fapt se vor căsători.

Despre un călugăr renumit Roth se povestește, că într'un oraș mai mare din ținutul Rainei, în o predică a numit păcatul necurăției cu numele. La aceasta o damă, cu o fată mare, în mod demonstrativ au părăsit biserica. Mai apoi s'a dovedit, că atât doamna cât și fata aveau un nume foarte rău și în chipul acesta voiau să-și repareze cinstea. Nu se vor afla oare critici, cari să condamne pe scriitorul acestei cărți, fiindcă a cutezat să cheme copilul pe nume? Nu știu, dar nici nu-mi pasă. Eu așa cred, că chestiile vitale de morală, tinerii trebuie să le cunoască, dacă vreau să-și câștige virtutea plăcută lui Dumnezeu. Instinctul orb nici când să nu fie învățătorul tinerimii. Și tocmai aceasta e nefericirea noastră. Moravurile bune să nu le învețe dela așa numiți „pretini buni“. Călauza tinerimii totdeauna să fie adevărul.

Filozoful grec Socrate era de părerea, că singură știința e destul ca cineva să fie și virtuos, nu putea crede bunul Socrate, că cineva să facă un lucru despre care e convins, că e moralmente rău. Se înțelege, că el în privința aceasta a fost prea idealist. Atâta însă trebuie să recunoaștem, că știința corectă ne ajută în măsură însemnată la deprinderea virtuții, cu toate că nu odată

se întâmplă, că omul slab să lucreze contra convingerii sale.

Scopul lucrării de față e să lumineze și să arete calea adevărată a conștiinței.

Mă ve-ți întreba, că pentru cine am scris cartea? Pentru preoți și călugări? Nu am nimic în contră, dacă și aceste cinstite fețe află lucrarea mea deamă de atențiune. Dar mărturisesc sincer, că nu le-am destinat-o lor: intențiunea mi-a fost să dau îndrumări în lucruri de morală tinerilor adulți. Într'adevăr soartea tinerimii trebuie să ne preocupe în măsură deosebită, și mai intensiv, decât a preoților și călugărilor — cari n'au lipsă de sfatul meu — după ce tinerii sunt cuprinși de ispite totdeauna și în tot locul, acasă, în școală, pe stradă, nu numai din partea oamenilor, ci și din partea zărilor, cărților, științei și artei, care-i încunjoară.

Dacă mi-a succes, ca cel puțin la 10-15 ani să le arăt calea virtuții, dacă numai pe unul l-am putut smulge din brațele păcatului prin lucrarea de față, munca nu a fost zadarnică și liniștit aștept săgețile criticilor.

De altcum să nu crezi, iubite cetitorule, că eu aș voi să te spariu prin descrierea fidelă a uriciunii păcatelor senzuale. Nici decum, ci din contră vreau ca mai întâiu să povestim despre viața curată, frumoasă, fericită; doresc să-ți descriu, să-ți aduc înaintea ochilor imaginea, icoana acelei vieți, care e după cugetul lui Dumnezeu. Urmează-mi pe câmpiile frumoase pline cu flori, dacă te însufletești pentru viața frumoasă, curată, divină; urmărește șirele ce le-am scris.

E nesmintit de lipsă ca omul în interesul sănătății sale să se ferească de morburii, sau dacă a avut nefericirea să cadă în ele, să se nizuiască a se mântui cât mai curând de ele, vei înțelege deci, că va trebui în unele locuri să amintesc și boalele, adevăratele păcate, să-ți atrag atențiunea cu toată dragostea și seriozitatea la primejdiile mari cari amenință cu ruină trupul și sufletul, fericirea din viața aceasta și fericirea vecinică. De una te rog cu totdeadinsul. Medicii, când secționază vre-un cadavru, sunt cu atențiunea cea mai mare, ca nu cumva să se rănească, și dacă au și cea mai neînsemnată sgârietură, se provăd cu mânuși, ca nu cumva să se invenineze.

Ori și care om, până poartă trup muritor, — fie el cu viață cât de sfântă, — în urma stricăciunii păcatului strămoșesc, poate cădea foarte ușor, dacă nu e atent. Și tu când cetești acestea, de observi, că gândurile îți sboară răslet la lucrurifneiertate, înfrână-ți cugetele și abate-ți atențiunea dela chipul ce te neliniștește. Prin aceasta nu numai vei putea încunjura păcatul, fără totodată vei face deprinderi de abnegațiune și dovedești, că ești om de caracter.

S. Paul zice: mundis omnia munda, ceace atâta înseamnă, că sufletul curat în nimic nu caută plăcere păcătoasă. Cu deosebire, când ai de gând să citești tractatele despre păcate, stârnește-ți în suflet intențiunea curată: „Tu ști Dumnezeu, că eu vreau să învăț și nu să mă delectez. Dacă ți-ai câștiga gândul acesta curat prin recitarea unei „Născătoare de Dumnezeu“, de bună seamă ți-s'ar asigura mai bine folosul ce-l tragi din cetirea cărții.

Trebuie să te mai rog de una, ferește-te de superficialitate, care se pare, că a devenit boală lipicioasă modernă. Cetește cuminte, odată e destul un capitol. După ce ai citit un tractat, meditează, lasă-ți timp sufletului, ca adevărurile cetite să le mistue să le prelucere. Măncările trupești numai într-atâta ne folosesc și întăresc întrucât sunt mistuite de stomach. Nutremântul spiritual asemenea numai așa ne va fi de folos, dacă lucrurile cetite sufletul le-a studiat, prin meditațiune, și astfel îi devin proprietatea lui. Numai în forma aceasta va putea extrage sufletul tău din cetirea acestei cărți principii pentru viață. Până când adevărurile cari le-ai citit nu le-ai studiat și meditat astfel încât să-ți se pară că sufletul tău le-a aflat, puțin folos vei avea de citit. Cine a citit meditând, și cu atențiune o carte, a învățat mai mult ca unul, care a citit o sută de cărți dar n'a meditat asupra cuprinsului lor.

Și în urmă — prin lucrarea de față studiile asupra vieții curate încă nu le socotesc de încheiate și primesc din partea oricărui cetitor observații experințe referitoare la aceasta chestie. — Primesc bucuros informații despre efectul cărții.

(Va urma).

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN**.

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

Machinațiunile lor revoluționari se continuă și azi. Sunt și acum în legături cu Anglia, dușmanul nostru de moarte. Protes-tanții germâni încă nu așteaptă decât un semn, ca să-și poată începe măcelurile lor. Pentru toate acestea avem dovezi. Regina mamă a crezut, că prin moartea lui Coligny s'ar pune capăt la toate, — dar nu-i adevărat. În locul lui Coligny s'ar pune un altul. Pentru aceea trebuie să piară toți capi conducători a lui. Pentru asta acum ni se dă cea mai bună ocazie. Conducătorii lor, de prezent toți sunt în Paris. Cu o singură lovitură putem pune capet pentru totdeauna războiului civil; — căci pentru al patrulea, hugenoții se pregătesc din greu. Aseară au trimis solii în Anglia și Germania. Nu peste mult vor sosi asupra noastre năile engleze iar mercenarii germâni vor trece peste hotarele țării. Celea-ce se vor întâmpla apoi de aici înainte vor fi cu mult mai rele, ca celea din trecut, căci hugenoții sunt conduși de fanatism și de dorul de răzbunare. Sau conjurat în contra reginei și a casei Valois. Pe majestatea ta și coroana poate să o cruțe. Dar ai fi rege până ar voi ei. Altcum te amenință cel mai mare pericol. Poporul francez, pentru concensiunile făcute dușmanilor religiei lui s'ar răscula cu siguranță. Lui nu-i trebuie rege hugenot. Deja parisienii să pregătesc să apere coroana sf. Ludovic și să-și aleagă alt rege. Singur o decisiune momentană va putea liniști poporul. Și asta ar fi: uciderea repentină alui Coligny și a capilor hugenoți. E mai bine o răscoală mică în Paris, un războiu civil, care va ruina întreagă Franța. Decidete, majestate!

Regele n'a zis nimic, privind cu frică și cu spaimă la cei-ce erau în jurul lui.

— Nu trebuie să pierdem un minut, zise Gondi. În fiește-care oară, din Paris, hugenoții se depărtează cu mulțimea. Astfel câțiva capi de ai lor pot să scape. Și Coligny vrea să meargă. Pentru ce să întârziem dar? Hugenoții sunt decise la răzbunare, războiul e neîncunjurabil, — să-i prevenim.

— Dar onoarea mea, — pretinilor, — admiralul! zise ragele neliniștit.

— Onoarea majestății voastre e să faceți dreptate cu trădătorii de patrie, — prietenii sunt dușmanii hugenoților, — admiralul, după drept, de mult ar trebui să fie pe streang, zise Ecaterina.

— Dar va succede? zise Carol fugândurat Hugenoții sunt puternici. Planul vostru i-ar infuria până la extrem.

— Ah, majestatea ta, ești fricos, zise Nevers cam batjocoritor.

— Să mergem! zise Ecaterina, ridicându-se. Franța are lipsă de un rege energic, — nu va fi greu să aflăm un atare domnitor.

Carol s'a ridicat. A părut ca schimbat. Ochi îi schinteau. Ia trecut ori ce frică. Apoi și-a încheștat mâinile.

— Pe Dumnezeu meu! Cine vorbește de frică? Răzbunarea nu-i frică! — Frică! Ha, ha! Voiți să uicideți numai pe admiralul? Ascultați, eu vă demând să nu lăsați pe nici unul în viață, care să-mi poată face ulterior reproșuri. Pe Dumnezeu meu, înainte numai! Faceți repede pregătirile necesari!

Zicând acestea a ieșit ca un furios din odaie.

Ceialalți, cari alcătuiau tribunalul de sânge, au rămas locului, pentru-ca să facă pregătirile pentru măcelul ce li-sa demândat deja. Opera pentru omor s'a împărțit după districte. Montpensier a luat asuprași, că el va ucide pe hugenoții din Louvre, Henric Guise pe admiralul Caligny. Și după ce regele a demândat ca toți hugenoții să fie uciși voiau să se consulteze și cu câțiva capi de ai poporului. Pentru ținerea în secret fiecare depunea jurământ.

Carol era cași un nebun. Când fugea prin saloanele lui, când sta locului și ridea mai apoi injura și blăstăma mereu.

— Să aleagă alt rege? Ha, — ha! Rege, care să nu știe de frică? Ah! — majestate, tu ești fricos! Ce vorbești tu prinț neblesnic? Dacă singur vărsarea de sânge îmi poate asigura coroana și tronul, veți vedea de ce sunt capace eu! Pentru tron să se verse sângele tuturor! Nici unul să nu rămână viu! Cum? Au trădătorii de patrie n'au meritat moartea-ți de zeci de ori? N'a fost asta slăbiciune dela mine? Nu pentru aceea a început să murmure și poporul? Incet, incet, numai poporul meu, îți vei cunoaște tu pe domnitorul tău timid! Toate vor fi aduse în ordine. Dreptatea o să triumfeze. Să piară toți trădători din Franța, — nici unul să nu scape! — — — No, și cei asta? Cine să împotrivesc? Care-i acela care reține regelui calea? Cine ești tu? strigă bătându-și pieptul. Te numești conștiențios? Minți, — frică ori conștiință. A pedepsi păcatul nu poate fi greșală. Nevers are dreptate: mai bine un măcel scurt pe străzile Parisului decât un războiu civil nesfârșit.

Și eu spun și întăresc cu jurământ, că moartea fiecărui hugenot e fericire pentru patrie.

Regele neputându-să liniști s'a dus la vânătoare.

În dimineața următoare Tavannes s'a prezentat regelui pentru-ca să capete porunci.

— La mandatul Majestății Voastre am făcut dispozițiile și am decis ca secretul să nu se descopere până în ultimul moment. L'am descoperit numai conducătorilor. Pentru efectuarea lui am statorit oarele două din proxima noapte. Semnul îl va da clopotul din turnul palatului de justiție. Inceputul îl va face Lotharingen măcelărind pe admiralul. Montpensier a luat asuprași că va sfârși cu hugenoții din Louvre. Pe șogorul Majestății Voastre, pe regele de Navarra și pe fratele acestuia, pe Conde i-am șters din lista jertfelor.

— E greu, — periculos! zise Carol. Navarra și Conde vor fauri planuri de răzbunare. De morți n'avem să ne temem.

— Se moară și hugenoții înrușiți cu familia regală? — să decidă Majestatea Ta.

— Mă voiu cugeta. Mai departe numai d-le general!

— Noi am plănuit stăpînirea numai a conducătorilor hugenoți; Majestatea Ta ai zis că a tuturor hugenoților. Dar pentru stăpînirea tuturor trădătorilor de patrie, deocamdată n'avem mijloacele necesari. Avem lipsă de spriginul cetățenilor. Industrieșii cu cari am vorbit nu cutează. Măcelul de sânge va fi groaznic și ei spun că nu le permite conștiința să facă așa un lucru.

— Hah, — câni lași ce sunt! — zise Carol plin de furie. Eu am auzit alt cântec despre ei nefericirii. Pe Dumnezeu meu! — azi când avem lipsă de ei, își schimbă cântecul; să peară toți până la unul. Trimite numai decât după Marcel, președintele societății meserieșilor. Adu-l pe omul acela înaintea mea.

După o oară intrară în odaia regelui Tavannes și cu Marcel. Regele îl primi cu pompă.

— D-ta ești președintele clasei societății meseriașilor din Paris?

Marcel s'a complimentat.

— Cunoști d-ta cam ce spirit predominază între ei și ce au de gând acele clase? Care-i planul lor?

— În ce privință Majestate?

— În ce privește politica și persoana noastră. Marcel îndată s'a schimbat la față.

— No? întrebă Carol cu urgență.

— Dispoziția industriașilor și meseriașilor o cunosc, dar nu și a celor dela fabrici

— Cu toate că ai avut ocazie, celo la masa dela hotelul unde am fost. Atunci n'ai putut știrici nimic dela capii conducători ai lor?

Marcel și-a plecat capul.

— Omule! privește la mine și vorbește! Ce vorbesc meseriașii din Paris despre raporturile noastre cu hugenoții?

— Te rog Majestate, permite-mi să nu-ți dau nici un răspuns.

— Pentru-ce?

— Pentru că pe regele și stăpânul meu aș voi să-l mântuiesc de ori ce suspiciune.

Caroi îl privi cu furie.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca pentru toți.

Gabriel Compayré „Pestalozzi și Educația elementară“ Biblioteca pentru toți 768—769.

Una din broșurile cari ar putea interesa corpul didactic de ori-ce grad, fără îndoială e și această traducere în românește a d-lui T. Popovici.

Authorul a scris această carte pentru a contribui la omagiile de recunoștință și admirație datorite celebrului autor al romanului „Leonard și Gertruda“, neobositului învățător și neîntre-utului revelator al dezvoltării naturii copilărești. Acest fapt desigur l'a condus pe autor a ne prezenta în o broșură, deși mică dar interesantă, un tablou complet aproape de peripețiile multiple ale vieții, carierei și operile pedagogului și metodicianului Pestalozzi. Influența considerabilă în întreaga Europa-centrală și care a fost prezisă de Pestalozzi, cum și critica numeroaselor scrieri, fac broșura să prezente mai mult interes. Prețul 60 bani. A se cere la librăria editoare Leon Alcalay București.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4'30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{3}{10}$ cm.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: Dr. I. P. Lugoj pe 1913. — Clujmănăstur pe 1909 sem. 2-lea și întreg an. 1910. Vă rugăm și pentru restul anilor următori. — G. C. Zărnești pe 1/9 1912—1/3 1913. — Cohalm pe 1913. — Bărbătenii de jos pe 1913. — Dezmir pe 1913 sem. 1-iu. — Dr. G. D. Abrud pe 1/3 1912—1/3 1913. — Bardoș pe 1913. — Cianul deșert pe 1913. — Blajea pe 1913. sem. I. — Coșeu pe timpul din 1/7 1910 până în 1/10 1911. — Ghimesfăget pe 1913 întreg. Adresa o vom schimba, îndatăce vom ajunge să mai înpuținăm din lucru. — Ciulamare pe 1902 și din 1903 sem. 1-iu. — Szilágykövesd pe 1908 sem. 2-lea și întreg an. 1909. — Borgo-Murășeni pe 1913 sem. 1-iu. — Grindăristur pe timpul din 1/8 1911 până în 1/8 1912. — Scalplevel (America) pe 1913 sem. 1-iu. — I. K. Alsóvisó pe timpul din 1/3—1/9 1912. — G. C. Vlădeni pe 1913 sem. 1-iu. — Miroș pe 1912 sem. 2-lea și din 1913 sem. 1-iu. — Sănmărtinul de Câmpie pe 1913. — Bădon pe 1913 pătrariul 1-iu. — Szamosmakod pe 1909 și 1910. — Szilágyujlak pe timpul din 1/12 1911 până în 1/7 1912. — Gr. S. Șimleu-Maladia pe triloniul prim din 1913. — Doștat pe 1913. — Berivonul-mare pe 1912. — Ozenle pe

1912. — Tohanul vechiu pe 1913. — Subpădure pe timpul din 1/9 1912 până în 1/3 1913. — Alsó-Kosály pe triloniul prim din an. 1913. — Orlat pe 1913. — Krassóviszák pe 1913 sem. 1-iu. — Filea de jos pe timpul din 1/4 1910 până în 1/2 1911. — Poiana (p. Zlatna) pe 1912. — Baia de Criș pe 1913.

Proprietar, editor: Vasile Moldovan.
Redactor responsabil: Augustin Gruția.

956 szám.

1912 végreh.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírő teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. járásbíróságnak 1911 évi Sp. IV. 1650/3 számú végzése következtében dr. Fleischer D. Gyula ügyvéd által képviselt Braun Áron és fiai cég javára 704 kor. 42 fill. jár. erejéig 1912 november hó 18. n. foganatosított kielégítés; végrehajtás útján lefoglalt 999 kor., fillérre becsült következő ingóságok. u. m. szövetek és alványok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíróság 1912-ik évi V. 23/4 számú végzése folytán 704 kor. 42 fill. tőkekövetelés, ennek 1911 évi október hó 4 napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 90 kor. fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Balázstalyán leendő eszközlésére 1913 évi február hó 3 ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni száadékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak atadatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1903. évi XLI. t. cz. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik

Kelt Balázstalya 1913 évi január hó 8-ik napján.

[11] 1—1

Szigethy Károly,
kir. bir. végrehajtó.

P. T. Vițicultori și Proprietari!

Grăbiți a procura altoi din celea mai alesă soiuri de vin alb, roșu și negru: struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville; Exquisite de rară specialitate — dela pepinaria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: Iosif Molnar in Értarcsa, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință să trimită gratis și francat. Altoii, Delaware, vițele, portaltoii cu și fără rădăcini, toate productul nostru. — Iosif Molnar mare proprietar și pepinerist in ÉRTARCSA, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. (98) 5—10

PICURII DE STOMAC

ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell“ s'au dovedit de 30 ani i coace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirei de orice specie la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și de stomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), gălbineala scl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1'60 cor., mică — 90 fi., 6 sticle 5'40 cor., 3 sticle mari 4'80 cor., ce se trimite franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apoteca lui C. BRÁDY la „König von Ungarn“ in Viena, I. Fleischmarkt 2. Depot 5.

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacell, împachetarea în carton roz și iscălitura de pe tipul clișeului de aci.

(6) 3—25

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tãmplari și auritori în Oravița română (Orăviezafalu Kraszószerény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, seturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe sresele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 10—25

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor Obedeanu reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Anunț.

Pentru societatea de consum și valorisare din Rebrisoara (Kisrebra p. u. Naszód, Beszterce-Naszódmegye) să caută un conducător cu cautiune de 1000 cor., pe lângă leafă deocamdată: 60 cor. lunar, 1% din circulație*), quartir comod și grădină precum și 100 litere petrol pentru luminat (annual). Căsătorii sunt preferite.

Rebrisoara, 26 Ianuarie 1913.

[8] 2—3

Anton Precup,
protopop.

*) Circulația anului prim 1911 a fost 26'910 cor. 1912 a fost 41'998 cor.